

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

" 02 " _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.2. ВВП ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ

Напрямок підготовки 6.020202 «Хореографія»

Педагогічний інститут

Київ – 2016 рік

Психологія творчості: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.020202 «Хореографія»] / С.О. Подофей. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016.

Розробник:

Подофей Світлана Олексіївна, викладач кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 6 від «01» 02 2016 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Г. І. Іванюк

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

М. А. Машовець

© Подофей С. О., 2016 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 2	Галузь знань 0202 «Мистецтво»	За вибором вищого навчального закладу
	Напрямок підготовки 6.020202 «Хореографія»	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): бакалавр хореографії	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
		Семестр
Загальна кількість годин – 72 год.		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції
		16 год.
		Семінарські
		12 год.
		Самостійна робота
		40 год.
		Модульний контроль
		4 год.
		Семестровий контроль
	Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Психологія творчості»:

- ознайомлення з основними поняттями психології творчих здібностей та обдарованості, історією розвитку і основними напрямками сучасних досліджень, сприяти формуванню **вмінь** та **навичок**, необхідних у професійній діяльності педагогів-хореографів;
- узагальнення і синтез психологічних знань, професійних практичних умінь і навичок студентів задля формування здатності та готовності до

оптимального і творчого використання їх у майбутній професійно-педагогічній діяльності на основі теоретичного осмислення суті психології творчості людини для ефективної професійної діяльності у взаємодії з вихованцями.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування системи знань щодо сутності психології творчості, її психофізіологічних основ, специфіки розвитку здібностей та творчого процесу дитини;
- розкриття основних рис творчої особистості, оволодіння методами впливу та оцінювання рівнів творчих можливостей учня та учнівських колективів;
- оволодіння діагностикою здібностей та засобами стимулювання розвитку творчих здібностей учнів;

Засвоєння студентами теоретичних аспектів курсу «Психологія творчості» не підміняє змісту навчальних дисциплін, які опановуються на попередніх курсах навчання. Для опанування названого курсу студентам необхідно знати розділи та теми дисциплін:

- загальна психологія;
- вікова психологія;
- педагогічна психологія;
- соціальна психологія;
- психодіагностика.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- про передумови виникнення та історію розвитку психології творчих здібностей як науки;
- основні психологічні теорії сучасної психології творчих здібностей та перспективні напрямки її розвитку;
- методи діагностики та психологічного супроводу творчих здібностей на різних вікових етапах розвитку особистості;
- методи стимуляції та формування творчості (дивергентного типу мислення);
- особливості психологічної природи загальної та спеціальної креативності;
- підходи до проблеми творчості та інтелектуальних здібностей;
- поняття про соціально-психологічний клімат у творчому колективі;

Вміти:

- використовувати методи діагностики розвитку креативності різних вікових етапах розвитку особистості;
- використовувати методи стимуляції творчості (дивергентного типу мислення);
- аналізувати психологічні особливості творчої особистості;
- проводити роботу спрямовану на створення креативного середовища;
- проводити аналіз психологічного клімату у творчому колективі.
- складати програму психологічного дослідження творчих здібностей

(обґрунтування вибору методу і методик);

- робити опис психодіагностичного інструментарію з проблеми діагностики розвитку творчих здібностей;

- складати протоколи збору первинної інформації;

- аналізувати результати діагностичних досліджень (психологічні висновки і практичні рекомендації);

- визначати та прогнозувати подальший розвиток творчої особистості.

Зміст самостійної роботи з курсу «Психологія творчості» спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набування вмінь опрацювання наукової літератури. Все це має сприяти професійному самовизначенню майбутніх педагогів та формування в них психологічної компетентності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Теоретичні основи психології здібностей

Тема 1. Предметна дія як творчість, гра і фантазія

І. П. Павлов про інтелект антропоїдів. Три способи розв'язання проблеми. Предметна дія та предметна свідомість. Переддія, співвідносна дія та функціональна дія. Гра і фантазія. Креативність та концепції креативності.

Основні поняття: творчість, адаптивна поведінка, креативна поведінка, креативність, інтелектуальна обдарованість, творчі здібності, дивергентне мислення, конвергентне мислення, тести інтелекту, тести креативності.

Рекомендована література: основна: 6, 9, 10.

додаткова: 5, 7, 9.

Семінарське заняття 1. Психологічні основи творчості

1. Творчість як психічний процес. Відношення до творчості у різні епохи.

2. Проблема здатності до творчості.

3. Основні підходи до проблеми творчої діяльності. Цикли, стратегії та тактики творчої діяльності.

4. Креативність та концепції креативності.

Основні поняття: творчість, адаптивна поведінка, креативна поведінка, креативність, інтелектуальна обдарованість, творчі здібності, дивергентне мислення, конвергентне мислення, тести інтелекту, тести креативності.

Рекомендована література: основна: 6, 9, 10.

додаткова: 5, 7, 9.

Тема 2. Дитячий малюнок як творчість. Вчинок і творчість підлітка.

Початок і кінець дитячого малюнка. Елементи зображення. Складні багатоелементні зображення. Образ та його значення. Визначеність малюнка. Фантазія та задум малюнка. Стійкі образи-конфігурації. Уподобання елементів та стильова єдність малюнка. Прозорість зображень. Закон різноманітності та стилізоване повторення. Реалістичні образи (малювання з пам'яті, малювання з натури) малюнки хлопчиків та дівчат. Дитяче малювання – ігровий вид творчості. Інтерес до пригодництва та фантастики у підлітків. Роль технічного моделювання. Свідомість і поведінка. Гра в підлітковому віці. Потяг до індивідуальності.

Основні поняття: творча особистість, коефіцієнт інтелектуальності, імпульсивність, конформність, оригінальність, незалежність, відкритість

розуму, толерантність, конструктивна активність, прагнення до краси, типологія творчих особистостей, психічна турбулентність, продуктивність, сміливість, як особистісна властивість.

Рекомендована література: основна: 6, 9, 10.

додаткова: 5, 7, 9.

Семінарське заняття 2. **Творча особистість**

1. Сміливість, як особистісна властивість, що дозволяє сумніватися в загальноновизнаному.

2. Сміливість бути самим собою.

3. Життєвий шлях творчої особистості.

4. Динаміка досягнень представників точних і природничих наук.

5. Типи творчої продуктивності особистості протягом життя.

Основні поняття: творча особистість, коефіцієнт інтелектуальності, імпульсивність, конформність, оригінальність, незалежність, відкритість розуму, толерантність, конструктивна активність, прагнення до краси, типологія творчих особистостей, психічна турбулентність, продуктивність, сміливість, як особистісна властивість.

Рекомендована література: основна: 6, 9, 10.

додаткова: 5, 7, 9.

Тема 3. **Уява і творчість в юнацькому віці**

Дослідження з психології творчості юнацтва. Пафос юнацького віку. Образи курйозного незвичайного. Удавано-оригінальні образи, Максималістичні образи. Ідеалізовані образи. Юнацькі мрії про творчість. Творчість і розвиток особистості. Ставлення до творчості, пізнавальні інтереси. Молодь про ідеальну людину. Мотивація дружби. Формування здібностей до наукової творчості. Індивідуальні особливості і творчість.

Основні поняття: рефлексія, рефлексія здібностей, самооцінка здібностей, творча активність, творча ідентичність.

Рекомендована література: основна: 4, 9, 10.

додаткова: 4, 6, 9.

Семінарське заняття 3. **Особливості прояву творчості на різних вікових етапах**

1. Особливості прояву творчості на ранніх етапах розвитку особистості (вік немовляти, ранній вік, дошкільний вік).

2. Значення творчості для становлення особистості школяра (молодший шкільний вік, підлітковий вік, рання юність).

3. Значення творчості для становлення особистості дорослого (пізня юність, зрілість).

Основні поняття: рефлексія, рефлексія здібностей, самооцінка здібностей, творча активність, творча ідентичність

Рекомендована література: основна: 4, 9, 10.

додаткова: 4, 6, 9.

Тема 4. Творчість, індивідуальність, комунікація

Принцип індивідуалізації. Оригінальність і комунікація.

Психологічна характеристика здібностей. Задатки як основа здібностей. Здібності, талант обдарованість. Класифікація здібностей.

Основні поняття: здібності, задатки, талант, обдарованість, геніальність, творчі здібності, загальні та спеціальні здібності, репродуктивні здібності.

Рекомендована література: основна: 1, 9, 10.
додаткова: 2, 7, 9.

Семінарське заняття 4. Творчий потенціал людини

Психологічна суть творчого потенціалу. Структура творчого потенціалу. Теоретичні та методичні можливості сучасної психології в плані розвитку творчого потенціалу.

Основні поняття: творчий потенціал, творчі ресурси, задатки, інтереси, допитливість, наполегливість, творча спрямованість, психологічна готовність.

Рекомендована література: основна: 1, 9, 10.
додаткова: 2, 7, 9.

Змістовий модуль II

Творчий процес. Психологічні теорії творчості

Тема 1. Фантазія (уява) та творчість

Природа фантазії. Фантазія та інші психічні процеси. Фантазія та увага. Фантазія та сприймання. Фантазія та пам'ять. Фантазія, мислення та почуття. Специфіка фантазії. Творча уява в науці й в мистецтві. Види уяви та їх взаємодія.

Рекомендована література: основна: 5, 9, 10.
додаткова: 4, 6, 9

Семінарське заняття 5. Творчі здібності дитини

1. Пильність у пошуках проблеми.
2. Здатність до «згортання». Здатність до «зчеплення». Здатність до переносу.
3. Психологічні умови прояву творчих здібностей.
4. Здатність до доведення до кінця.

Основні поняття: пильність у пошуках проблеми, здатність до «згортання», здатність до «зчеплення», здатність до переносу, бічне мислення, цілісність сприйняття, готовність пам'яті, зближення понять, гнучкість мислення, гнучкість інтелекту, здатність до оцінних дій, легкість генерування ідей, швидкість мови, здатність доведення справи до кінця.

Тема 2. **Фантазія: експеримент і стратегія поведінки**

Фантазія, мислення і реальний експеримент. Ідеалізація творчості. Реалізм фантазії. Фантазія та ймовірність. Ситуативний фактор гри.. Стратегія гри.

Основні підходи до розвитку творчих здібностей. Генетичний підхід, що відводить основну роль у детермінації психічних властивостей спадковості. Середовищний, представники якого вважають вирішальним фактором розвитку психічних здібностей зовнішні умови. Підхід генотип-середової взаємодії, прихильники якого виділяють різні типи адаптації індивіда до середовища в залежності від спадкоємних рис.

Основні поняття: генетичний підхід, середовищний підхід, підхід генотип-середової взаємодії, функціональна надмірність когнітивного ресурсу.

Рекомендована література: основна: 3, 9, 10.

додаткова: 7, 8, 9

Семінарське заняття 6. **Особливості розвитку творчих здібностей дитини.**

1. Відношення до нового і подолання стереотипів
2. Конкретні ситуації як спосіб розвитку здатності до аналізу нерафінованих задач і уміння їх формулювати самостійно.
3. Метод інциденту
4. Тренування чутливості
5. Мозкова атака
6. Музика, фантазія, рух.

Основні поняття: конкретні ситуації, нерафіновані задачі, метод інциденту, тренування чутливості, сенситивний тренінг, соціально-психологічний тренінг, емпатія, тренінг міжособистісної чутливості, мозкова атака, мозковий штурм, відстрочена оцінка, синектика.

Рекомендована література: основна: 3, 9, 10.

додаткова: 7, 8, 9

Тема 3. **Стадії творчого процесу, та його природа**

«Триакт» П. Егельмаєра. Г. Гемгольц про творчий процес. Стадії творчості за Г.Воллесом. Задум та його реалізація. Адаптація і творчість. Механізми творчості. Комунікативний аспект творчості. Причинна зумовленість творчості.

Рекомендована література: основна: 4, 9, 10.

додаткова: 2, 6, 9

Тема 4. Психологічні теорії творчості

Екзистенціалістська теорія та М. Бердяєв. Свобода і необхідність творчості. Суб'єкт-об'єктні відношення у творчому процесі. Психоаналітична теорія. Несвідоме. Сублимація. Теорія бісоціації. Бісоціація – спільний механізм різних видів творчості. Умови творчого синтезу.

Рекомендована література: основна: 1, 5, 10.
додаткова: 2, 9, 10.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
		Усього	лекцій	практичних	семінарських		Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль I.								
Змістовий модуль I. Генетична психологія творчості								
1.	Предметна дія як творчість, гра і фантазія.	9	2		2		5	
2.	Дитячий малюнок як творчість. Вчинок і творчість підлітка.	8	2		2		4	
3.	Уява і творчість в юнацькому віці	9	2		2		5	
4.	Творчість, індивідуальність, комунікація	10	2				6	2
Разом за змістовим модулем 1:		36	8		6		20	2
Модуль II.								
Змістовий модуль II. Творчий процес. Психологічні теорії творчості								
1.	Фантазія (уява) та творчість	9	2		2		5	
2.	Фантазія: експеримент і стратегія поведінки	8	2		2		4	
3.	Стадії творчого процесу, та його природа.	9	2		2		5	
4.	Психологічні теорії творчості	10	2				6	2
Разом за змістовим модулем 2		36	8		6		20	2
Усього годин		72	16		12		40	4

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологічні основи творчості	2
2.	Творча особистість	2
3.	Особливості прояву творчості на різних вікових етапах	2
4.	Творчий потенціал людини	2
5.	Творчі здібності дитини	2
6.	Особливості розвитку творчих здібностей дитини.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Предметна дія як творчість, гра і фантазія 1. Скласти глосарій основних понять теми. 2. Підготувати коло запитань щодо проблеми психології творчості для обговорення	5	5
2.	Дитячий малюнок як творчість. Вчинок і творчість підлітка. 1. Визначити особливості малюнка як виразу творчості дитини та проєкції її емоційного стану, зацікавленості у самовираженні (на прикладі малюнкових завдань, тестів). 2. Визначити (на прикладі літератури) особливості розвитку творчості підлітка в динаміці його діяльності та виразу бажання робити дорослі справи.	4	5
3.	Уява і творчість в юнацькому віці Моя модель творчої особистості 1. Підготувати текст самопрезентації себе та своєї майбутньої професії (міні-твір, римовані рядки для різної аудиторії, або танець під музичний супровід у власному виконанні) 2. Розкрити механізми прояву креативності, її функції. З'ясувати, які з особистісних корелятивів креативності людини (активна життєва позиція, оптимізм, розвиток	5	5

	естетичних почуттів, прагнення до процесу творчості, відкриттів, до духовного зростання, до самопізнання, самовираження, працьовитість, толерантність, критичність, далекоглядність, почуття гумору, гнучкість та ін.), на Вашу думку, притаманні Вам? розробити індивідуальні презентації.		
4.	<p>1. Творчість, індивідуальність, комунікація</p> <p>1 Підібрати ігри і вправи для розвитку та виявлення креативності, творчих здібностей розвитку фантазії.(5-6) для індивідуальної роботи та групового тренінгу, запропонувати шляхи їх застосування. .</p> <p>2 Скласти загадки або кросворд (ребус, сканворд, тощо), які б охоплювали основні терміни теми.</p>	6	5
5.	<p>Фантазія (уява) та творчість</p> <p>1.Описати досвід вчителя щодо розвитку креативності, творчого мислення та інтелекту учнів на уроках хореографії.</p> <p>2. Підготувати комплекс творчих розвивальних ігор для естетичного виховання учнів.</p>	5	5
6.	<p>Фантазія: експеримент і стратегія поведінки.</p> <p>1. Створити скарбничку влучних висловів, поетичних рядків, які б емоційно підтримували в складних життєвих ситуаціях (до 10).</p> <p>2. Підготувати тезисний конспект-порадник за власним вибором авторів- хореографів про творчість та особливості її прояву, а також типи акторського мистецтва («переживання», «уявлення», «ремесло») за книгою К.С. Станіславського «Робота актора над собою» та розробити індивідуальні</p>	4	5
7.	<p>Стадії творчого процесу, та його природа</p> <p>1. Створити казку, яка допоможе учням уявити сюжет під заданий музичний супровід та закінчити його колективно де дійовими особами мають стати: Пластика, Акробатика, Брейк, Вальс, Полька, Галоп чи пригоди до країни Танців чи Хореографії</p> <p>2. За створеним сценарієм казки визначити та</p>	5	5

	розподілити ролі. Створити характерні рухи для кожного героя казки, пояснюючи їх особливості та музичний супровід.		
8.	1. Психологічні теорії творчості 1. Розробити схему розвитку теорій творчості. 2. Визначити їх закономірні взаємозв'язки.	6	5
	Разом	40	40

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація, перегляд відеокaset.

•Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості тощо.

8. Методи контролю

Педагогічний контроль за навчально-професійною діяльністю студентів здійснюється в таких формах:

а) *поточний контроль* відбувається за результатами виконання самостійних робіт (опрацювання психологічної літератури, ведення психологічного словника, виконання практичних завдань тощо);

б) умовою допуску студента до *заліку* є виконання ним усіх індивідуальних завдань і отримання не менше **60 залікових балів** протягом семестру. Максимальна кількість балів на заліку – **100**.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Макс. кільк. балів	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II					
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	8	100
	1	1	1	1	1	1	1	1		
Семінарські заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	66		
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	40		
МКР	25				25				50	
ВСЬОГО – 164 б. РК – 2.7										

Шкала оцінювання

Оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів

Норми оцінювання:

Оцінки «**відмінно**» заслуговує студент, який виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою психологічною літературою.

Зазвичай, оцінка «**відмінно**» ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять вікової психології, усвідомлюють

значення наукових знань для організації педагогічного процесу вчителя початкових класів, творчо використовують їх при розв'язанні ситуаційних психолого-педагогічних завдань.

Оцінки *«добре»* заслуговує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну психологічну літературу.

Як правило, оцінка *«добре»* виставляється студентам, які засвідчили системні знання з вікової психології і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

Оцінки *«задовільно»* заслуговує студент, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково справився з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної психологічної літератури.

Зазвичай, оцінка *«задовільно»* виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на семінарському занятті, іспиті або при виконанні залікових завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка *«незадовільно»* виставляється студентів, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною психологічною літературою.

Як правило, *«незадовільна»* оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з вікової психології або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійно-педагогічної діяльності.

10. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ друковані і електронні навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни *«Психологія творчості»*.

Вимоги до контролю знань

1. Творчість як психічний процес. Відношення до творчості у різні епохи.
2. Проблема здатності до творчості.

3. Основні підходи до проблеми творчої діяльності. Цикли, стратегії та тактики творчої діяльності.
4. Креативність та концепції креативності.
5. Сміливість, як особистісна властивість, що дозволяє сумніватися в загальноновизнаному. Сміливість бути самим собою.
6. Життєвий шлях творчої особистості.
7. Динаміка досягнень представників точних і природничих наук.
8. Типи творчої продуктивності особистості протягом життя.
9. Творчість і розвиток особистості.
10. Особливості розвитку особистості (вік немовляти, ранній вік, дошкільний вік).
11. Значення творчості для становлення особистості школяра (молодший шкільний вік, підлітковий вік, рання юність).
12. Значення творчості для становлення особистості дорослого (пізня юність, зрілість).
13. Психологічна суть творчого потенціалу.
14. Структура творчого потенціалу.
15. Теоретичні та методичні можливості сучасної психології в плані розвитку творчого потенціалу.
16. Психологічна характеристика здібностей.
17. Задатки як основа здібностей. Здібності, талант обдарованість. Класифікація здібностей.
18. Здатність до «згортання». Здатність до «зчеплення». Здатність до переносу.
19. Психологічні умови прояву творчих здібностей.
20. Здатність до доведення до кінця.
21. Основні підходи до розвитку творчих здібностей.
22. Генетичний підхід, що відводить основну роль у детермінації психічних властивостей спадковості.
23. Середовищний підхід.
24. Відношення до нового і подолання стереотипів
25. Конкретні ситуації як спосіб розвитку здатності до аналізу нерафінованих задач і уміння їх формулювати самостійно.
26. Метод інциденту
27. Тренування чутливості
28. Мозкова атака
29. Основні підходи до діагностики творчих здібностей.
30. Методи дослідження, рефлексія і динаміка розвитку здібностей.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Бабаева Ю.Д. Одаренный ребенок за компьютером / Ю.Д.Бабаева, А.Е. Войскунский.. - М., 2003. – 65 с.
2. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей / Д.Б.

- Богоявленская - М., 2002. – 121 с.
3. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л.Ф. Бурлачук, С.М. Морозов. - СПб: Питер, 2000. - 528 с.
 4. Вікова та педагогічна психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська [та ін.]. - Вид. 2-е, допов. - К. : Каравела, 2009. - 400 с.
 5. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л.С. Выготский. - М, 1991. – 261 с.
 6. Загальна психологія: навч. посібник / О. Скрипченко, Л. Долинська, О. Огороднійчук [та ін.].- К.: "А.П.Н.", 2001. – 164 с.
 7. Лейтес Н.С. Способности и одаренность в детские годы / Н.С. Лейтес. - М., 1984. – 89 с.
 8. Никитин Б.П. Ступеньки творчества, или развивающие игры / Б.П. Никитин. - М.: Просвещение, 1990. - 90 с.
 9. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання / Ю.О.Приходько, В.І.Юрченко. – К.: Каравела, 2011.- 211с.
 - 10.Роменець В.А. Психологія творчості: Навч. Посібник. 2-ге вид., доп. / В.А. Роменець– К.: Либідь, 2001. – 288с.

Допоміжна

1. Борисова Е.М. Психологическая диагностика способностей / Е.М. Борисова // Общая психодиагностика / Под ред. А.А.Бодалева, В.В.Столина. - М.: МГУ. 1987.-303 с.
2. Максименко С. Д. Проблема здібностей у контексті генетичної психології / С. Д. Максименко // Обдарована особистість - пошук, розвиток, допомога, - К.: Гнозис, 1998 - с. 15.
3. Моляко В.А. Психология решения школьниками творческих задач / В.А. Моляко. - К,1983.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія / П.А.М'ясоїд. - К., 1998;
5. Немов, Р.С. Психология / Р.С. Немов; Кн.1.-М., 1995;
6. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3 кн. / Немов Р.С. – 4-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – Кн. 2: Психология образования. – 608с.
7. Подоляк, Л.Г. Основи вікової психології / Л.Г.Подоляк. – К.: Главник, 2006. – 112 с.
8. Поліщук, В.М. Вікова і педагогічна психологія : навч. посіб. / В.М.Поліщук. - Суми : Університетська книга, 2007. - 336 с.
9. Пономарев Я. А. Психология творчества / Я. А Пономарев // Тенденции развития психологической науки. -М.: Наука, 1988. – с. 25.